

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA

Desembre 2001 Núm. 1

El divendres dia 5 d'Octubre a les 8 del vespre, va tenir lloc al Mas del Bellver — Parc Natural del Montseny, La Calma, Tagamanent — la inauguració de l'exposició fotogràfica original d'August Bernat i Constantí, sobre les barraques de pedra seca de l'Alt Camp, el mateix autor va fer una exposició del tema mitjançant la projecció de diapositives, que va finalitzar amb un col·loqui amb el públic assistent. L'exposició va restar a la vista del públic fins el dia 4 de Novembre.

Amb l'objectiu de recuperar part del patrimoni històric, artístic i cultural del municipi de Tagamanent (Vallès Oriental), ha nascut a prop d'aquesta població un complex cultural que rep el nom de La Calma. El parc etnològic de Tagamanent, que es troba dins del Parc Natural del Montseny, integra dues masies restaurades, la de Ca l'Agustí (on properament s'inaugurarà el museu etnològic) i la del Bellver, (amb servei de restaurant i de documentació), i el turó de Tagamanent, on hi ha l'església de Santa Maria.

A més dels serveis habituals, aquest nou complex porta a terme diverses activitats lligades al medi ambient i a la tradició cultural de la zona.

Des del mas de Ca l'Agustí, una pista s'enfila vers La Calma on es poden visitar dues cabanes de pastor, una d'elles anomenada la Sitja del Llop, és coneguda per la gran pedra amb inscultures prehistòriques integrada a un dels seus murs de pedra seca.

L'altre, coneguda com la cabana del pastor del Molar de Dalt, és interessant per la seva original tècnica constructiva.

La visita d'ambdues cabanes és del tot recomanable, no tan sols pel que elles mateixes tenen d'atractiu, sinó també per l'incomparable panorama que hom pot gaudir des de la seva privilegiada situació.

Cabana del pastor del Molar de Dalt

Organitzat pel Museu del Montgrí i del Baix Ter, el dimarts dia 6 de Novembre al convent dels Agustins de Torroella de Montgrí, va tenir lloc la conferència «**El Montgrí a l'edat moderna i contemporània: un gran rebost agrícola i ramader; L'arquitectura de la pedra seca.**» amb Joan Margall, Candi Mundet i Antoni Roviras.

Així mateix, i organitzada també pel mateix Museu del Montgrí, va estar programada una sortida: **La ruta del Vent, un itinerari per descobrir el patrimoni natural i cultural del Montgrí**, amb Marc Mari i Antoni Roviras. Durant la sortida membres de la Fundació «El Solà» de La Fatarella (Terra Alta) van efectuar una demostració pràctica de restauració de pedra seca.

El director del nostre butlletí PEDRA SECA, el senyor Agustí Esteve, va ser present a la sortida i a la demostració de restauració, per tal de poder cobrir la informació.

A la població bagenca de Mura, i en el marc de la seva Festa Major, es va inaugurar al Centre Cívic La Fàbrica, l'exposició fotogràfica original d'August Bernat i Constantí, sobre les construccions de

pedra en sec a l'Alt Camp, amb una conferència a càrrec del mateix autor i projecció de diapositives. L'exposició restarà a la vista del públic fins el diumenge dia 2 de desembre.

Els Amics de l'Arquitectura Popular, amb seu a Tàrrega, estan preparant una sèrie de visites guiades, la primera d'elles va ser per veure les cabanes de volta del terme del Vilosell (Les Garrigues) el passat dissabte dia 24 de novembre. La visita va estar guiada i comentada per l'estudiós Josep Preixens i Viladot.

El GEVEN (Grup Ecologista del Vendrell i del Baix Penedès) ha editat un tríptic, que sota el títol de **BAIX PENEDE'S La Comarca de Pedra**, fa esment de la seva tasca de conscienciació pedagògica per a la salvaguarda de l'arquitectura rural.

En un segon apartat es fa referència als antecedents històrics, així com també a les diferents regions mediterrànies on les construccions de pedra en sec hi són també presents.

Continua amb un tercer apartat on s'explica els **MODELS I TÈCNiques DE CONSTRUCCIÓ** de les barraques del Baix Penedès, i acaba explicant-ne els **USOS ACTUALS**.

És un full plegat, imprès en color i diverses fotografies.

Els interessats poden sol·licitar-lo al GEVEN, Tel. 977 66 44 39

L'Ajuntament de Santa Oliva, en col·laboració amb el GEVEN, ha editat també un altre full plegat, amb el títol de Santa Oliva Pedra a Pedra, on es fa una exposició històrica del municipi per entrar a donar també un cop d'ull a les construccions de pedra en sec del seu terme municipal.

En un segon apartat ens suggereixen **TRES ITINERARIS PER DESCOBRIR UN ART POPULAR I ECOLÒGIC**, il·lustrat amb un plànol general.

Un tercer apartat explica **UNA TÈCNICA GENUÏNA DELS PAÏSOS MEDITERRANIS**, on es fa una breu exposició dels probables orígens de les tècniques de construcció en sec, així com la seva relació amb l'agricultura, i acaba fent una certa relació de cultures que han emprat aquestes tècniques en les seves construccions.

És un full plegat, imprès en color i diverses fotografies.

Els interessats podran sol·licitar-lo a l'Ajuntament de Santa Oliva, Tel. 977 67 92 04 o bé al GEVEN, Tel. 977 66 44 39

La Diputació de Barcelona ha editat un tríptic sobre excursions senyalitzades dins del Parc Natural del Garraf, en aquest cas del **FONDO DE VALLGRASSA**.

El full plegat va combinant les explicacions de l'itinerari pròpiament dit, amb les explicacions del que podem veure en cada un dels seus passos, no hi falten les explicacions sobre les barraques de pedra seca i les antigues feixes que hi trobarem. Conté també un gràfic de l'itinerari.

Per a informació es pot trucar a:

Oficina del Parc Natural i Centre d'Informació de la Pleta, Tel. 935 971 819

Centre de Divulgació de la Ceràmica Vallgrassa, Tel. 935 970 891 i 936 336 183

Escola de Natura Can Grau, Tel. 932 850 566 i 937 432 094

Centre de Documentació del Parc Natural del Garraf, Tel. 936 382 570

Diputació de Barcelona, Servei de Parcs Naturals, Tel. 934 022 428

També la Diputació de Barcelona i a través del seu Servei de Parcs Naturals, ha editat un altre full plegable d'excursions senyalitzades, oferint la ruta de la pedra seca dins del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Igual que en l'anterior ofereix algun dibuix a ploma i un gràfic de l'itinerari amb les explicacions pertinents de la ruta.

Per a informació es pot trucar a,

Oficina central del Servei de Parcs Naturals, Tel. 934 022 428

Ajuntament de Rellinars, Tel. 938 345 000

**FEU-NOS SABER LES VOSTRES ACTIVITATS, LES DONAREM A CONÈIXER.
SI ENCARA NO HO HEU FET, SUBSCRIVIU-VOS A PEDRA SECA
BON NADAL A TOTHOM I BON ANY NOU
2002**

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA

Març 2002 Núm. 2

A la capital del Bages -Manresa- en preparen una de grossa. Tradicionalment terra de vinyes i de vi, són posseïdors d'un important patrimoni de pedra en sec que s'han proposat salvar. Per això, durant aquest mes de febrer, convocaran el III Concurs per a la Rehabilitació i Conservació de «Barraques de Vinya», patrocinat pel Consell Regulador de la Denominació d'Origen Pla de Bages.

Des de **PEDRA SECA** els desitgem que igual que en les dues darreres edicions, els acompanyi l'èxit de participació per tal d'anar salvaguardant aquest patrimoni nostre tant infravalorat i menystingut fins ara.

El concurs finalitzarà el dia 14 de juny amb el lliurament de premis als participants que el jurat cregui que han portat a terme amb més cura la seva rehabilitació.

Però això no acaba aquí, el lliurament de premis d'aquest III Concurs, serà la porta d'entrada a un esdeveniment llargament esperat, doncs prèviament s'haurà convocat per als dies 15-16 de juny la «**TROBADA D'ESTUDI PER A LA PRESERVACIÓ I CATALOGACIÓ DEL PATRIMONI EN PEDRA SECA DELS PAÏSOS CATALANS**», organitzat pel Consell Regulador de la Denominació d'Origen Pla de Bages, i patrocinat per Caixa Manresa, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Manresa i el Centre d'Estudis del Bages.

Una trobada amb aires de congrés, però sense pretensions ni encarcaments, en la que evidentment no hi pot faltar una jornada de treball (dissabte dia 15) que se celebrarà a la rehabilitada Casa de La Culla, i una jornada de lleure (diumenge dia 16) en la que s'aniran a visitar algunes barraques típiques del Pla de Bages i un dinar de germanor entre tots els assistents.

El retrobament amb velles amistats i la coneixença d'algunes de noves, tots plegats units per l'estima al país i

Barraca rehabilitada del Bages
Foto Arxiu

al nostre patrimoni de pedra en sec, és també una de les finalitats d'aquesta Trobada d'Estudi a Manresa. Anirem informant.

El Grup d'Estudis Rurals del Centre Excursionista de Catalunya (CEC) ja ha presentat el seu programa d'excursions del II Cicle d'iniciació i coneixença del nostre patrimoni de pedra en sec.

Com ja vam comunicar en el passat Full Informatiu del mes de desembre, el programa es va iniciar amb una exposició fotogràfica original d'August Bernat i Constantí a la sala Albert Gordon del CEC, que hi ha estat durant tot el mes de gener.

- Per al diumenge 10 de febrer hi ha programada una excursió a Calders (Bages). Amb la col·laboració de l'estudiós local Josep Soler.

- Pel diumenge 24 de març es programa una excursió a la Ruta del Vent, al Montgrí (Baix Empordà) en col·laboració amb l'equip del Museu del Montgrí i el Baix Ter.

- El diumenge 14 d'abril l'excursió recorrerà els termes de l'Albi i La Pobla de Cérvol (Les Garrigues) acompanyats de l'estudiós local Josep Gallofré.

- El cicle es tancarà amb un recorregut per la comarca de l'Alt Camp el diumenge 12 de maig, de la ma d'August Bernat i Xavier Argemí, com a vocals responsables de tot el cicle.

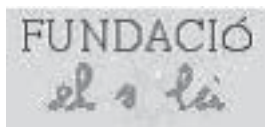

Els **Amics de l'Arquitectura Popular**, han programat per al dissabte 16 de març d'enguany una excursió per a visitar les cabanes de volta de Vallbona de les Monges (Urgell) amb la col·laboració del guia local Manel Ayats, i de l'estudiós de les construccions de pedra en sec August. Bernat.

Es visitaran també les ruïnes del poblat medieval de Montesquiú, amb la mesura dels «tres quartans» i «El Molinot», antic molí fariner dependent del monestir.

El Centre Excursionista de Sabadell, també ha incorporat a les seves excursions la visita a barraques de pedra seca. Així doncs, per al primer diumenge de març tenen previst anar a fer una de les dues rutes practicables de Rellinars, acompanyats del guia local Claudi Perarnau. Des de Pedra Seca els felicitem per la iniciativa.

La **FUNDACIÓ EL SOLÀ** de La Fatarella (*Terra Alta*), ha editat recentment un interessant opuscle que amb el títol de LA PEDRA EN SEC A LA FATARELLA, amb text, fotografia i dibuixos de Xavier Rebés, es fa un interessant recorregut a través de diferents construccions que utilitzant la pedra en seca podem trobar en el

terme de La Fatarella.

Repartit en capítols segons la seva utilitat i amb profusió de fotografies, veurem:

- Construccions que conformen el paisatge
- Construccions d'aixopluc
- Construccions relacionades amb l'aigua
- Construccions d'usos no agrícoles
- Altres construccions

Els interessats en adquirir-lo poden trucar al Tel. 977 413 902

o bé al correu electrònic www.fundacioelsola.org

El proper dia 13 d'abril hem organitzat conjuntament amb el CIDOMCAT una sortida per anar a veure el conjunt arquitectònic de Siurana, a Cornudella de Montsant, és a dir el castell, Santa Maria, les tombes d'Albarca, i les estructures excavades a la roca; guiats per Juan Josep Menchon i Bes, arqueòleg, per més informació truqueu al 93 352 12 75 o bé al 620 023 826, pregunteu per l'Agustí.

**FEU-NOS SABER LES VOSTRES ACTIVITATS I LES DONAREM
A CONÈIXER SI ENCARA NO HO HEU FET, SUBSCRIVIU-VOS A PEDRA SECA
JA ÉS A LA VENDA EL NÚMERO 2 DE GENER 2002**

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA

Abril 2002 Núm. 3

RECORREGUTS DE PEDRES (Parcours de Pierres)

Es tracta d'un programa europeu dins del projecte «**Cultura 2000**» en el que hi participen tres estats: França, que lidera el projecte, Itàlia i Espanya. Per aquest darrer estat hi participen el País Valencià, que aporta treballs d'Ares del Mestrat i Vilafranca, destacant-hi la creació de recorreguts, així com també la filmació del procés de construcció d'una «casetta» o «barraca» de pedra seca. Per Aragó hi participa el poble de Montalbán i també les Illes Balears

Amb aquestes divises, les zones de la Mediterrània nord-occidental involucrades, sota l'aspecte unitari i simbòlic de la pedra en sec, s'han unit per mostrar les seves riqueses com són, la conservació i qualitat de l'entorn, la varietat del paisatge, la flora i la fauna, i també la seva contribució a la fixació de les poblacions en els territoris poc fèrtils i accidentats, tot associant aquestes poblacions als projectes de rehabilitació de les terres.

Els recorreguts

S'han distribuït de comú acord entre els països promotors del programa, de la següent manera:

- Les construccions agrícoles/agro-pastorals a Itàlia, sota el títol <<**La muntanya damunt del mar**>> feixes, barraques, senders, refugis de pastors..
- Les construccions al bosc i de les terres periòdicament incultes a França, amb el títol <<**Travessant els turons**>> fites, murets, cabanes, arneres, refugis forestals, forns, carboneres...
- Les construccions de domini pastoral al País Valencià, amb el títol <<**Seguint les passes dels pastors**>> barraques, refugis, ponts, senders....

Les accions

- Estudi arquitectònic, històric i etnogràfic dels gèneres de construcció escollits.
- Demostracions de construcció i sessions de formació (treball de camp i jornades d'estudi).
- Creació i senyalització de recorreguts educatius/turístics.
- Edició de documents impresos i àudio - visuals: llibrets - guia , exposicions, CD - Rom.
- Lliurament de llistats territorials per a utilitzar les alternatives següents:
 - cultures de conservació (arbres fruiters, lleguminoses, cereals, herbes i condiments...)
 - produccions i confeccions connexes a l'agricultura (productes làctics, apicultura, cistelleria, treballs de fusta...) que afavoreixin els contactes econòmics i culturals.
 - animacions educatives i de lleure.

Per a més informació contactar amb:

Ada Acovitsióti-Hameau, Maison de l'Archologie, 21 rue République, 83143 Le Val
tel 00.33.(0)4.94.86.39.24 - fax 00.33.(0)4.94.86.48.12 - email aser2 @wanadoo.fr

Francesc Llop i Bayo, Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura i Educació,
Avgda, Campanar, 32 46015-València- tel. 963.863.198 fax-963.866506
email—fllop@cult.gva.es

El Grup de treball del **Consell Regulador de la Denominació d'Origen Pla de Bages**, ha començat a distribuir un tríptic amb el programa de La Trobada d'Estudi a Manresa, en el que s'hi inclou també la butlleta d'inscripció.

A la sessió de treball del matí de dissabte dia 15 de Juny «Preservació i rehabilitació del patrimoni en pedra seca» es vol centrar el tema en les experiències ja viscudes per ajuntaments

i entitats, en el tema de la rehabilitació del patrimoni de pedra en sec, però també en la seva promoció mitjançant el disseny de rutes per a la seva visita. També s'hi acceptaran altres exposicions que puguin servir de patró i model per a futures iniciatives.

A la sessió de la tarda es farà la proposta de confeccionar, el complicat mapa tipològic de barraques i cabanes de pedra en sec dels Països Catalans, per a la qual cosa serà imprescindible comptar amb la participació de tots els estudiosos, que any rera any han anat trepitjant el terme del seu poble o la seva comarca a la recerca d'aquests elements culturals.

Per al diumenge dia 16 de Juny tenen prevista un excursió de visita a diferents barraques del Pla de Bages i una passejada pels terrenys de l'empresa vinícola «Masies d'Avinyó» per veure'n exemples de rehabilitació, això sempre que no s'hagi de modificar la programació a darrera hora per a poder enllestir les sessions de treball. Després dinar i presentació de les conclusions finals.

També el Consell Regulador de la D.O. Pla de Bages ha repartit un tríptic amb les bases del seu **tercer Concurs per a la Rehabilitació i Conservació de «Barraques de Vinya»**

Els Amics de l'Arquitectura Popular han repartit també darrerament un tríptic amb les bases del seu **2n Concurs per a la conservació i manteniment de les cabanes, pletes i marges**. Per a

participar-hi caldrà fer arribar la butlleta abans del 17 d'Abril del 2002, i la feina d'arranjament ha d'estar enllestida a finals de Juliol.

La **Universitat Rovira i Virgili de Tarragona** te programat per als dies 5-6 del proper mes de Juliol, unes **JORNADAS EUROPEAS «La piedra seca»** Revalorización de un patrimonio común europeo.

Els organitzadors d'aquestes «jornades» les tenen programades a base de «mesas redondas».

<<Restauración y conservación de las construcciones de piedra en seco>>

<<Difusión, promoción y defensa de las construcciones de piedra seca>>

<<Restauración y conservación de las construcciones de piedra en seco>>

<<Recuperación de oficios de la piedra en seco>>

Així com també exposicions fotogràfiques i projecció de vídeos.

Sembla, a primer cop d'ull, un programa força complet, llàstima que a jutjar per la programació avançada que ens han facilitat, la llengua oficial de «las jornadas» no serà precisament la nostra, tot i que tan l'entitat organitzadora com la ciutat on s'han de celebrar, sí que ho són. Esperem que aquesta sigui una falsa impressió produïda per la improvisació, i la Universitat Rovira i Virgili esmeni el que podríem interpretar com una deslleialtat, i vetlli per la catalanitat de les «jornades».

**FEU-NOS SABER LES VOSTRES ACTIVITATS I LES DONAREM
A CONÈIXER SI ENCARA NO HO HEU FET, SUBSCRIVIU-VOS A PEDRA SECA
JA ÉS A LA VENDA EL NÚMERO 2 DE GENER 2002**

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA ®

Maig 2002 Núm. 4

**Jornades europees de la Universitat
Rovira i Virgili**

OBSERVACIONS

En relació amb els dubtes expressats en el nostre Full Informatiu del passat mes d'abril, sobre la catalanitat de les Jornades europees organitzades per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, el director del projecte, doctor Enric Olivé, posat en contacte amb nosaltres, ha atribuït el fet de que haguéssim rebut en dues destinacions diferents i de manera consecutiva la programació de les Jornades en castellà, a un lamentable error de secretaria, a la vegada que ens va confirmar la «catalanitat» de les esmentades Jornades europees. Per aquest motiu, ens n'alegrem ben sincerament esperant que el senyor Olivé sabrà donar solució als fets que han motivat el malentès.

En un altre ordre de coses, volem posar en coneixement de tots els nostres subscriptors i lectors en general, que si bé la Universitat Rovira i Virgili ha adoptat, tant per a la seva pàg. web, com per a esmentar la seva secretaria el nom de PEDRA SECA, això no té res a veure amb les nostres publicacions ni ens vincula per a res amb les seves Jornades.

MUSEO ETNOGRÁFICO PINOLERE (Tenerife)

Dintre del «Proyecto Cultural Pinolere», l'esmentat museu està organitzant les «V Jornadas de Estudio y Debate sobre Artesanía», que en aquesta ocasió amb caràcter de trobada internacional, aniran dedicades a «**La arquitectura popular en el medio rural. Las casas pajizas**».

Aquestes jornades funcionaran a l'entorn de quatre àrees:

- La casa pajiza en Canarias. Los pajares.
- La cultura tradicional y las casas pajizas.
- Las casas de cubierta vegetal en el mundo.
- Las Ciencias Sociales y el Arte Popular: la investigación, documentación, análisis y difusión de los oficios tradicionales.

Els organitzadors demanen contactar amb algú que hagi realitzat algun treball o estudi sobre habitacles de coberta vegetal, tant a Espanya com a fora, per a una possible participació en aquestes «V Jornadas» de caràcter internacional sobre «**La arquitectura popular en el medio rural. Las casas pajizas**».

Aquestes «Jornadas» tindran lloc a La Orotava-Tenerife, durant els dies 31 d'Octubre i 1-2 de Novembre d'enguany. Seguirem informant.

La Fundació El Solà, de La Fatarella, ha donat a conèixer la programació de les seves activitats per al mes de maig, dintre del programa **Agricultura de Muntanya / terra i pedra**.

- Per al dissabte dia 11 de maig, en l'apartat **terra/agricultura** s'ensenyarà a plantar tomàquets, pebrots, albergínies, etc. així com també a cultivar patates, pèsols, enciams, la vinya i arbres que es van plantar el mes de febrer.
- Pel dissabte 25 de maig, en l'apartat **pedra**, es continuarà aprenent a fer cabanes de volta de pedra seca, tal com es feia tradicionalment.

L'assistència a aquestes activitats pot ser de manera continuada i també de manera puntual, segons indicació de la Fundació.

Per a més informació adreceu-vos a la Fundació el Solà Tel. 977413902

8e CONGRÉS INTERNATIONAL SUR LA PIERRE SÈCHE 2002

Com ja vam donar a conèixer en el nostre butlletí núm. 1, aquest proper mes d'agost tindrà lloc a Visp/Viège (Valais, Suïssa) del dijous dia 29 fins al dissabte dia 31, aquest vuitè Congrés Internacional de pedra en sec.

Els organitzadors han donat ja a conèixer el seu programa, del qual n'avancem els trets més interessants per als possibles assistents del nostre país.

Organitzen i donen la benvinguda. La Fondation en Faveur de l'Environnement (FAFE, Suïssa) i la Société scientifique internationale pour l'étude pluridisciplinaire de la Pierre Sèche (S.P.S., França).

Motiu principal: «*Construccions en pedra seca a les regions de muntanya*»

El 8è congrés internacional sobre la pedra seca es dedicarà essencialment a aquest tema. En efecte, les construccions en pedra seca són particularment nombroses a la muntanya. A més, l'ONU a proclamat l'any 2002 «*Any internacional de les muntanyes*».

Objectius- Donar a conèixer millor els murs de pedra seca com a elements de construcció tradicional, element típic dels paisatges i un magnífic espai vital des del punt de vista ecològic. Canviar la manera de fer en matèria de construcció i de conservació dels murs de pedra seca. Presentar els treballs de recerca realitzats en les zones on hi ha presència de construccions de pedra en sec.

Llengües- Traducció simultània de les comunicacions en alemany, francès i anglès.

Programa- Durant els tres dies de congrés, els murs de pedra seca seran el centre d'interès a «La Poste» (centre del congrés).

Hi intervindran ponents de més de cinquanta països diferents com Algèria, Austràlia, Xipre, Espanya, França, Gran Bretanya, Itàlia, Eslovènia, Suïssa i els Estats Units d'Àmerica.

El congrés es complementarà amb exposicions i excursions.

Per a més informació trucar al Tel. 41 (0) 27 948 33 33 Fax (0) 27 948 33 35

Correu electrònic- info@visp.ch

**FEU-NOS SABER LES VOSTRES ACTIVITATS I LES
DONAREM
A CONÈIXER SI ENCARA NO HO HEU FET, SUBSCRIVIU-
VOS A PEDRA SECA
JA ÉS A LA VENDA EL NÚMERO 2 DE GENER
I EL MES DE JUNY SURT EL NÚMERO 3**

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA ®

Juliol-Agost 2002 Núm. 5

TROBADA D'ESTUDI PER A LA PRESERVACIÓ DEL PATRIMONI EN PEDRA SECA ALS PAÏSOS CATALANS

Com ja estava previst els dies 15-16 de Juny, es va celebrar a la Casa de la Culla (Manresa) aquesta trobada, que ja feia alguns anys s'anava planificant, fins a trobar la complicitat econòmica i d'acollida que una empresa d'aquest tipus necessita.

Cal remarcar abans de res, que el programa es va portar a terme

Manresa, el Centre d'Estudis del Bages i la col·laboració del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

A continuació va intervenir el senyor Joaquim Garcia, regidor d'urbanisme de l'Ajuntament de Manresa i tancà l'acte de presentació el senyor Valentí Roqueta, en representació del Consell Regulador.

Mesa de presidència, amb el Sr. Josep Soler, el Sr. regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament de Manresa i el Sr. Valentí Roqueta, president del Consell Regulador de la Denominació d'Origen «Pla de Bages»

totalment i seguint sempre l'horari previst. Aspecte, aquest, que cal valorar, i felicitar-ne tot el cos organitzatiu.

Es va obrir l'acte amb la intervenció de Josep Mª Soler, cap visible de l'organització, que va donar les gràcies pel suport que la Trobada havia rebut, per part del Consell Regulador de la Denominació d'Origen, l'Ajuntament de Manresa, la Fundació Caixa

Seguidament es donà entrada a la sessió de treball amb el tema «**Preservació i rehabilitació del patrimoni en pedra seca**».

Entre les moltes i interessants comunicacions presentades, destacarem la intervenció del senyor Jaume Costa, dels Serveis Territorials de Tarragona (Generalitat de Catalunya), que va exposar els mecanismes actuals de protecció que contempla la Llei del

Patrimoni Català. En termes molt similars es va expressar el senyor Joan Carles Alay, de la Societat d'Arqueologia Catalana.

No podem obviar la intervenció del nostre president, el senyor Agustí Esteve, que va exposar l'origen i els motius de la campanya de recollida de signatures que porta a terme el Patronat de Sant Galderic (patró dels pagesos catalans), per demanar a la Generalitat una llei específica de protecció envers el nostre patrimoni de pedra en sec. Després d'una pausa es continuà amb la sessió de treball fins a l'hora de dinar en que tots els participants es traslladaren a les Masies d'Avinyó, on van ser rebuts pel senyor Valentí Roqueta i la seva esposa, i obsequiats amb un exquisit dinar en un menjador habilitat en mig de tines i unes grans bótes de vi, que proporcionaven una ambientació idònia per tot el que es relaciona amb el vi i la vinya.

En acabar el dinar es va procedir a visitar la casa i les instal·lacions vinícoles de la família Roqueta, així com també algunes barraques restaurades de la seva propietat. L'expedició fou acomiadada i novament obsequiada amb ampolles de la marca ABADAL (cabernet sauvignon-merlot del 1999) pel matrimoni Roqueta.

El diumenge s'obrí la sessió amb la ja esperada proposta «**Per a la confecció d'un mapa tipològic de les construccions de pedra seca als PP.CC**», que fou presentada per Josep Mª Soler i August

Bernat, inspiradors de la trobada. La proposta fou favorablement acceptada, i foren els membres de la Fundació El Solà de la Fatarella, qui acceptaren la responsabilitat de

es traslladaren a visitar l'exposició fotogràfica «**Construccions de pedra en sec**» original d'August Bernat, amb el complement d'unes maquetes també del mateix

les conclusions, que podreu llegir a continuació.

Es va recollir també favorablement, la proposta del senyor Francesc Lucas, de Molins de Rei, de començar a recollir i confeccionar un lèxic amb els mots relacionats amb el món de la pedra seca. Ell mateix es faria càrrec de la classificació, i la revista **PEDRA SECA** en va oferir inicialment la seva publicació.

També es va recollir amb satisfacció, la voluntat del senyor Antoni Roviras, de Torroella de Montgrí, que en el sentit de donar continuïtat a les Trobades va apuntar la possibilitat de fer-les en aquesta població empordanesa probablement aquest any que ve. Ja n'anirem informant puntulament dins d'aquest full informatiu de la Pedra Seca.

El Sr. Perarnau durant la visita a les barraques de la família Roqueta, a les Masies d'Avinyó.

fer de centre receptor del material que ha de confeccionar aquest mapa tipològic amb la participació de tots els estudiosos que s'hi vulguin adherir. En acabar la sessió, els participants

autor, que presentava a la sala d'exposicions del Col·legi d'Arquitectes (Torre Lluvià). A continuació la comitiva es dirigí a Ca l'Abadal, d'Avinyó, on es feu el dinar de comiat i la presentació de

CONCLUSIONS FINALS SOBRE LES PONÈNCIES PRESENTADES

En la nostra societat actual és un fet real que hi ha un important retrocés de l'activitat agrícola.

Aquest factor incideix en la desaparició dels camps de conreu i alhora dels testimonis emblemàtics de pedra seca que hi ha al llarg i ample de la nostra geografia. En aquest sentit, la recuperació de camps per plantar-hi vinya, com per exemple està succeint a la comarca del Bages, o el projecte a petita escala de la Fatarella, on s'ha rehabilitat un espai delimitat tot tornant-li a donar vida respectant el medi, són factors de sostenibilitat del territori a tenir en compte. La continuïtat de l'activitat agrícola, ja sigui en els diferents conreus -vinya, olivera, ametller...- va estretament

l·ligada a les tècniques de construcció de pedra seca i, per tant, s'ha de conscienciar la gent i les institucions de què és necessari i vital ajudar a preservar l'activitat al camp.

El patrimoni en pedra seca s'ha de conservar no només com a ele-

mentos d'incendi els marges separen el terreny a mode de tallafocs. Sense oblidar la importància d'aquestes construccions com a canalitzadores i reguladores dels recursos hidrològics.

S'ha de potenciar la creació i difusió de noves rutes —a les ja

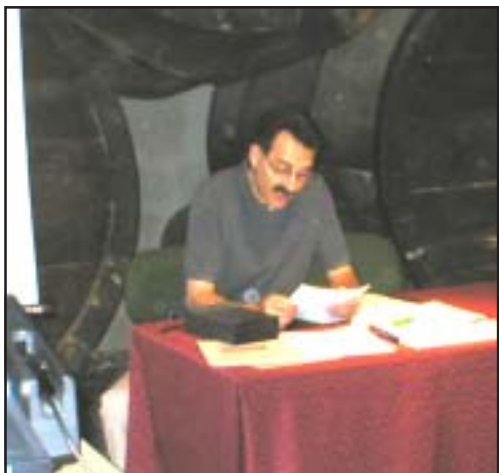

Una instantània del moment de la visita a les barraques de les Masies d'Avinyó

ment artístic, sinó també com a element funcional perquè ajuda a la preservació del medi ambient evitant l'erosió del terreny i, en ca-

existents de Súria, Rellinars i el massís del Montgrí—, per tal de donar a conèixer el medi i els elements característics que l'ocu-

pen. Així, prenent com a base les construccions de pedra en sec, tenim des del propi medi natural i agrícola, fins a forns, pous, cisternes, corrals, etc... També cal crear els mecanismes necessaris per tal de que s'incideixi

El Sr. Josep Preixens durant la seva ponència.

a les escoles, en l'educació dels infants de manera lúdica, tot creant tallers, exposicions, treballs de camp..., d'aquesta manera es pot acostar el medi ambient als més menuts.

L'experiència de rehabilitació de barraques presentada des de fa alguns anys des de la DO Pla de Bages com un concurs, està donant ja els seus fruits, perquè no només incentiva econòmicament els propietaris, sinó que ajuda a la rehabilitació i al manteniment d'aquestes construccions i, a més, desperta l'interès de les administracions locals.

En un altre àmbit, el Patronat de

Sant Galderic potencia una campanya per a la recollida de signatures, en la que es pretén conscienciar la Generalitat de la importància de les construccions d'arquitectura rural i es redacti una llei que mesuri les normes de

conservació d'aquest patrimoni singular i s'eviti al màxim la seva destrucció.

La difusió escrita de treballs sobre la pedra seca els darrers deu anys i els diferents congressos celebrats -alguns de caire internacional, perquè els testimonis en pedra seca són propis de tota l'àrea mediterrània- a l'entorn del tema, certifica que hi ha un creixent interès i conscienciació sobre un patrimoni que s'ha de donar a conèixer per tal de preservar-lo.

En la Trobada d'Estudi, membres de la Societat Catalana d'Arqueologia, proposen que d'acord amb el marc vigent a Catalunya, una

Una intervenció del Sr. Jaume Costa, representant de la Generalitat de Catalunya

eina bàsica factible de protecció del patrimoni de la pedra seca sigui la declaració d'aquest últim com a béns d'interès local BCIL'S. Això requereix, però, realitzar-ne la catalogació i l'inventari de totes les construccions de pedra seca de cada municipi i presentar-la al respectiu Ajuntament. Un cop un bé cultural és declarat d'interès local el municipi n'ha de tenir cura i tampoc se'l pot malmetre o destruir.

Per últim, els organitzadors de la Trobada presenten una proposta per tal d'establir un mapa tipològic de les construccions en pedra seca de les cabanes o barraques a nivell de Països Catalans. Per això, cal determinar-ne un mostrari general d'alguns exemplars del màxim de municipis catalans realitzant una fitxa amb dades bàsiques. Això ha de significar un pas previ a la potenciació i al reconeixement legal d'aquestes construccions tant peculiars de casa nostra.

En definitiva, les construccions de

El Sr. Antoni Roviras durant la seva ponència

pedra seca als territoris de parla catalana han de considerar-se part integrant del patrimoni cultural, històric, geogràfic i mediambiental

El Sr. Josep Soler i August Bernat van proposar la creació d'un mapa tipològic de les coinstruccions de pedra en sec

propi català, amb una identitat pròpia. En aquest sentit s'haurien d'activar els mecanismes esmentats -difusió, restauració, conscienciament, sostenibilitat, rendibilitat-

zació, aplicació del marc de protecció legal adient a cada indret- per tal que les generacions presents i futures en puguin gaudir. Les accions que es facin a l'entorn

del patrimoni de la pedra seca, però, han d'anar encaminades a les necessitats i les realitats de cada territori. Per això, en alguns casos cal potenciar i preservar l'agricultura o, cal fer-ne la difusió escaient: programes, rutes, excursions...; cal catalogar i inventariar el llegat que ens han deixat els nostres avantpassats.

Per últim només dir que, en general la cultura de la pedra seca no és un patrimoni rendible econòmicament, però sí que ho és i en escriu, socialment, d'això n'hauria de prendre nota tothom.

NOTÍCIES

El passat mes de Juny va sortir el núm. 3 de PEDRA SECA, dedicat casi exclusivament als marges i parets de pedra en sec. En el proper Full informatiu explicarem amb més detall el seu contingut. També ens cal informar que ja

podeu consultar la nostra nova pàgina web a l'adreça de sempre, <http://perso.wanadoo.es/cabanepedraseca>

EL RACÒ DE LES PÀGINES WEB DE LA PEDRA SECA

Aquestes vacances si tens una estona per navegar per Internet aquí tens una bona tasca:

<http://ecole34.neffies.free.fr/cc0.htm>
Notre capielle.

http://perso.wanadoo.fr/arethuse/reconstruction_en_pierres_seches.htm
Reconstruction en Pierres Sèches.

<http://perso.wanadoo.fr/ecole.loupian/pseches.htm>
Les Capitelles de Loupian (34)..

<http://www.aragob.es/edycul/patrimo/etno/epila/portada>
Rivas, Félix A.. Las «cabañas» (cuevas excavadas de habitación temporal) y otras construcciones secundarias en el entorno de la carretera Epila-Muel

<http://www.aragob.es/edycul/patrimo/etno/pastoril/portada>
Rivas, Félix A.. Construcciones pastoriles en la comarca de Monzón.

<http://www.aragon-cabardes.com/fr/piersech/psaragon.html>
Les Cabanes en Pierre Sèche sur la commune d'Aragn

<http://www.dedaele.com/capitelles/>
Association de Valorisation du Patrimoine Rural. Les Capitelles de l'Uzège.

<http://www.geocities.com/Athens/Olympus/9673/barraques.htm>
Carbó Miralles, Joaquim. L'home i la pedra

<http://www.jtosti.com/musee/caban.es.html>
Les Cabanes en pierres sèches dans les Pyrénées-Orientales

<http://www.pierreseche.com/>
Centre d'Etudes et de Recherches sur l'Architecture Vernaculaire

<http://www.radiquero.com/casetas/>
Rivas, Félix A. Casetas y casetones en el Parque Cultural del Río Vero.

<http://www.salveweb.it/pajare.htm>
Febbraro, Nicola. Pajare e costruzioni a secco

<http://www.xarxamuseus.com/prehistoria/museo/etno3.htm>
Arquitectura tradicional en la Comunidad Valenciana.

EL FULL INFORMATIU DE PEDRA SECA ®

Setembre 2002 Núm. 6

LA FATARELLA: L'UNIVERS DE LA PEDRA EN SEC

Del 4 al 30 de novembre a l'Antiga Audiència de Tarragona, a la Plaça del Pallol, 3.

Recull una bona mostra de

l'arquitectura de pedra en sec existent encara avui al terme municipal de la Fatarella, a partir de fotografies en color, ordenades segons la diversa tipologia d'aquestes construccions: marges, camins, barraques, valones, forns d'oli de ginebres, forns de calç, forns de ges, etc.

Aquesta exposició es podrà visitar de dilluns a divendres de 10 a 20 hores. Dissabtes i diumenges de 10 a 14 h. i de 18,30 a 20 h.

Per a més informació Telf. 977 241 319 / 977 250 923.

UN NOU LLIBRE PER FASCICLES: «Llibre de la pedra en sec»

A partir del diumenge 2 de setembre, els lectors de El Mundo/El dia de Balears rebran els fascicles del «Llibre de la pedra en Sec», treball fet per Toni Reinés i Vicenç Sastre, dedicat a les maneres tradicionals de fer servir la pedra en construccions rurals, com bancals o barraques. Per molts lectors del

diari mallorquí, un mon poc conegut, i que els ensenyarà la riquesa de variacions i contingut. Aquest treball a més de les construccions mallorquines, dona a conèixer les de Menorca, Eivissa i Formentera.

La pedra ha estat històricament el primer material que ha servit a l'home per construir. A les illes compten amb una de les millors arquitectures ciclopeas del Mediterrani, i que correspon a la cultura dels talaiots.

Des de les navetes i talaiots fins a les barraques de «roter», es desenvolupa una gran tradició constructiva. A Mallorca, paisatges com el de Banyalbufar amb les seus bancals i sequies, camins de muntanya com el de Biniaraix, o les barraques del camp de Lluçmajor, són un exemple de la riquesa de tècniques a partir de la pedra.

El mateix succeeix a Menorca, on els coneguts «ponts de bestiar» semblen petits zigurats que s'escampen per la part nord del terme de Ciutadella. Altres

elements com el botadors, senzilles escales, conserven l'encant telúric d'altres temps.

A Eivissa també podem veure importants construccions de «pedra en sec», encara que poc divulgades, si les comparem amb la resta d'illes. Algunes parets a Sant Carles de Paralta, que ocupen tot un vessant esglaonat, és el més important.

Per a més informació:

Llibreria Aloma

Telèfon 971 90-88-08

Preu del llibre 17 •

EL PAISATGE DE LA PEDRA SECA / L'HOME I LA PEDRA

Aquesta exposició tindrà lloc del 6

al 27 de setembre d'enguany a la Seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, CoAC, Demarcació de l'Ebre, al carrer Ramon Berenguer IV, 26 principal de Tortosa.

L'exposició es podrà veure de dilluns a dijous de 8,30 a 14,30 i de 17,30 a 20 hores. Els divendres de 8,30 a 14,30 hores.

Durant l'exposició els visitants tindran a la seva disposició el pòster de la pedra seca, a la mateixa Seu. *L'Home i la pedra* consta de 15 fotografies de gran format que el seu autor, *Francesc Jarque* va realitzar per encàrrec de la Universitat de València, amb motiu d'una exposició que portava aquest mateix nom. Jarque ens presenta una sèrie d'imatges dels

paisatges de l'arquitectura de pedra seca, colpidores i directes, testimoni de la tasca feixuga i multiseular dels humans a les terres del nord del País Valencià.

El paisatge de la pedra seca és un recull fotogràfic que explica, amb imatges d'indrets de Grècia, Itàlia i Catalunya, la intervenció de l'arquitectura de pedra en sec en la configuració d'un característic paisatge rural que identifica la conca mediterrània.

JORNADES EUROPEES

«LA PEDRA SECA, revalorització d'un patrimoni comú europeu».

Amb l'objectiu d'avançar en la revalorització del patrimoni en pedra seca, els dies 5, 6 i 7 de juliol

es van celebrar aquestes jornades europees, al Paraním de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Aquesta iniciativa

s'emmarca dins del programa Educació i Cultura 2000, patrocinat per la Unió Europea.

Les activitats de les Jornades es van centrar en la presentació de les comunicacions procedents de diversos països europeus, i sobretot de Catalunya. Cal destacar les

presentacions del vídeo «La conservació de les construccions en pedra seca», realitzat i produït per la Marta Andreu i la U.R.V., i la presentació de la pàgina web www.pierre-seche.net. A dintre de la pàgina hi podem trobar informació general al voltant de la pedra seca, i també diferents itineraris per Catalunya, preparats per seguir les construccions en

pedra seca. Queden pendents d'incorporar els itineraris per algunes regions europees, que esperem que es puguin actualitzar ben aviat. Cal esperar que aquesta iniciativa no quedi estancada i esdevingui una eina de treball i de comunicació útil i actualitzada.

EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA DE BARRAQUES DE PEDRA SECA DEL TERME DE SALOMÓ

Durant els dies 14,15,16,17 i 18 d'Agost propassat, i durant la celebració de la Festa Major de Salomó (Tarragonès), va tenir lloc a la sala d'exposicions de l'ajuntament una exposició fotogràfica original del senyor Pere Rull, sobre les barraques de pedra en sec del terme i amb caràcter d'inventari, que va ser molt visitada. Felicitem i encoratgem la iniciativa perquè aquesta no quedi en una mera exposició sense cap mena de continuïtat a favor dels nostre patrimoni.

**Visita la nostra
pàgina Web
renovada aquest
mes de setembre,
pren nota:**

**[perso.wanadoo.es/
cabanespedraseca](http://perso.wanadoo.es/cabanespedraseca)**

Barraca al Mas la Font de Dalt a Catí al nord de Castelló de la Plana, a la comarca del Maestrat

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

Si tens alguna notícia relacionada amb el món de la pedra seca no dubtis a fer-nos-la arribar a la nostra adreça electrònica: cabanespedraseca@wanadoo.es o a l'apartat postal 19.100 de Barcelona - 08080

Ruta de les cabanes de Rellinars

El **Cercle d'Investigació i Documentació Medieval de Catalunya (CIDOMCAT)**, ha convocat per al dissabte dia 23 de Novembre 2002, al terme de Rellinars, una excursió amb la finalitat de visitar i donar a conèixer les barraques de pedra en sec, i altres elements que configuren el patrimoni rural d'aquesta bonica població. Per dur-la a terme es compta amb la col·laboració de l'entitat local **Amics de Rellinars** que els acompanyaran a fer el recorregut per una de les tres rutes que alguns membres d'aquesta entitat han dissenyat.

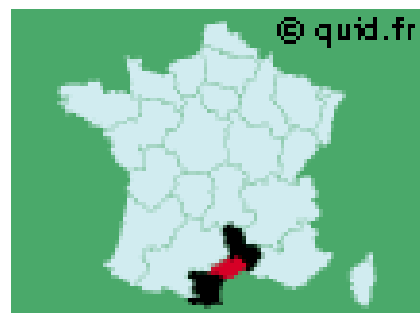
Per a més informació posar-se en contacte amb CIDOMCAT
 Apartat Postal 36.112
 08080-Barcelona
 Telf. 933 521 275 mòbil 620 023 826 (Agustí Esteve)
 Telf. 932 378 537 (August Bernat)
cidomcat@wanadoo.es

Amb data 26 d'Octubre va néixer una nova associació «**Les Capitelles Montolivaines**» per a més informació anar a
http://perso.club-internet.fr/papy94/montolie/capitelles_montolivaines/_menu.html

L'associació **Pierres d'Iris** organitza una jornada gratuïta de pràctiques "Initiation et formation à la construction en pierre sèche" el proper dia 30 de novembre a Villeveyrac a Hérault a la regió de Llenguadoc-Rosselló.

Informació i inscripcions:

pierresdiris@free.fr

El **Grup Ecologista del Vendrell i el Baix Penedès, GEVEN**, ha constatat que el neoterratinent Josep Mª Grogués Queralt, denunciat ja a PEDRA SECA per la destrucció d'una barraca a Vila-Rodona (Alt Camp), ha eliminat com a mínim 5 barraques més en les comarques que controla aquest actiu grup ecologista.

En conseqüència, el "senyor" Grogués s'ha convertit per mèrits propis amb l'enemic núm. 1 del nostre patrimoni històric i agrícola. Des del nostre butlletí proposem pensar algun tipus d'acció encaminada a aturar el tarannà destructiu i incívic de l'advocat de Santa Oliva (Baix Penedès).

El **Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà**, va denunciar el passat mes d'octubre, l'enderroc d'una cabana de pedra seca a causa de les obres del TGV.

«Amb l'execució de les obres de construcció de la plataforma del tren d'alta velocitat i la resta d'infraestructures complementàries, s'ha enderrocat una cabana de pedra seca situada al terme

municipal de Montblanc» Aquesta entitat ha iniciat enguany la confecció d'un inventari que recull el patrimoni de pedra en sec existent a Montblanc. Fins ara n'ha comptat més de cent-seixanta. La confecció d'aquest inventari té la finalitat de que el consistori inclogui aquestes construccions en el catàleg de patrimoni local, i evitar que en el futur es repeteixin aquestes accions lamentables.

**JORNADES DE TREBALL:
INVENTARI D'ELEMENTS DE PEDRA
SECA
La Fatarella
del 4 al 8 de novembre de 2002
UNITAT DE GEOGRAFIA URV
GEOTARRACO
PROGRAMA**

La Unitat de Geografia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, juntament amb GEOTARRACO (Geògrafs i estudiants de Tarragona) i La Fundació El Solà (La Fatarella), van organitzar unes jornades de treball orientades a posar els estudiants de geografia en contacte directe amb les construccions de pedra en sec de la zona.

Un taller de tècniques de pedra en sec i la confecció sobre el terreny d'un inventari de cabanes i perxes, però també d'altres elements propis de la vida rural de La Fatarella (Terra Alta) van ser els eixos principals de les jornades, acompanyats però de conferències realitzades per experts en els temes tractats.

En el proper Full Informatiu de Desembre, ampliarem aquesta informació.

OBITUARI

El passat dia 29 de Setembre, el senyor Jesús Prujà, fundador de l'Acció Cultural Sant Galderic, pioner de la recuperació de la festa del patró dels pagesos catalans, home que estimava la seva terra catalana, i compromès amb tot allò que significava llibertat, justícia i pau, ens deixà per sempre.

Descansi en pau el nostre bon amic Jesús Prujà.

Recentment ha sortit ja el Núm. 4 del butlletí PEDRA SECA, no te'l deixis perdre !! Si no el tens demana'l a la nostra redacció pel preu de 1'80 € fes-te'n subscriptor.

Sumari

-Editorial

-Entrevista a August Bernat i Constantí, per Jordi Català i Sanmartí

-Tipologia de les barraques de vinya del terme de Sant Fruitós de Bages, per Jaume Plans i Maestra

NOU -NOVA SECCIÓ DE RECERQUES I ITINERARIS

Una excursió de recerca, per Joan M Vives i Teixidó

-Cabanes al peu dels Cingles de Bertí, a la Vall de Tenes,

per Agustí Esteve i Orozco de Nájjar

-La imatge comercial i turística de les barraques,

per August Bernat i Constantí

-El 8è Congrés Internacional sobre Pedra Seca (Visp/Viège).

per David Mas i Neus Borrell

-Els pous de glaç, un altra aprofitament de la tècnica de construcció de la pedra seca.

per Jaume Perarnau i Llorens

-Bibliografia

pedra seca

Any I - Núm. 8

FULL INFORMATIU DE LA PEDRA SECA *

desembre 2002

Jornades de treball Inventari d'elements de pedra seca

Tal com ja vam avançar en el Full Informatiu del mes passat, del 4 al 8 de Novembre, es van dur a terme

Les primeres filades

a La Fatarella unes JORNADES DE TREBALL: INVENTARI D'ELEMENTS DE PEDRA SECA, organitzades per La Fundació El Solà de La Fatarella, la Unitat de Geografia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i l'entitat GEOTARRACO (Geògrafs i estudiants de Tarragona).

Les Jornades van començar el dia

Es va configurant el marge

4 amb una presentació a càrrec del senyor Jordi Blay, responsable de la Unitat de Geografia de la URV,

i a continuació el president de la Fundació El Solà, senyor Xavier Rebés, va fer una ressenya de les característiques del patrimoni que amb pedra seca es pot trobar pel terme de La Fatarella.

Després d'una pausa els assistents es traslladaren a la partida dels Canyerets on els tècnics Gatano Blanch i Pere Balsebre feren una demostració de com es construïa un marge, amb la participació dels assistents a les Jornades. A la tar-

Col·locant la pedra

da, després de dinar, el botànic Guillem Alomar, tècnic del Foment del Desenvolupament de Mallorca, dissertà sobre les

experiències de valorització a Mallorca.

A continuació l'August Bernat

La participació dels assistents

explicà molt breument als assistents l'origen de la campanya de recollida de signatures que impulsa el Patronat de Sant Galderic, i es repartiren exemplars del butlletí PEDRA SECA.

**La directiva i col·laboradors
de la revista
«Pedra Seca»
desitja a tots els lectors i amics
unes bones festes de Nadal
i un bon any nou 2003**

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

El dia 5, s'inicià la jornada amb una interessant conferència a càrrec del senyor Salvador Anton, geògraf de la Universitat Rovira i Virgili, sobre Inventaris de patrimoni: elements a considerar. A continuació el llicenciat en geografia Francesc Sanahuja, explicà els mecanismes necessaris per al maneig de les fitxes d'inventari per a la seva correcte utilització. Seguidament es tornà de nou a els

assistents, prèviament repartits en grups de 3 persones, s'encaminaren a les diferents finques que els van ser assignades per inventariar-ne el patrimoni construït.

Per la tarda els que ja havien enllestit la tasca, anaren als locals de la Fundació El Solà, per tal d'introduir als ordinadors les dades recollides en les diferents finques.

El dia 7, els treballs de camp es

al Pou de Jeremies. En acabar s'anà a visitar l'increïble pou de Pregoles i l'ermita de Sant Francisco.

Dinar de comiat a la Casa Ecològica i lliurament dels certificats d'assistència a tots els participants. Ens cal, per acabar, felicitar els organitzadors de les Jornades per la iniciativa, però també per la organització mesurada i ben portada en la que tothom hi participà de bon grat.

Cabana al camí de Raimats

Canyerets, on es feu un assaig de la utilització de les fitxes amb els diferents elements de pedra en sec que hi ha a la finca.

Per la tarda els assistents foren traslladats a la finca de Ca la Tardana, acompanyats per la propietària, senyora Teresa Llop, on es continuà amb l'assaig iniciat el matí. En finalitzar es van repassar

realitzaren a la partida de Mollons, on es procedí amb el mateix sistema que el dia anterior.

Pel vespre, i després de sopar com cada dia a la Casa Ecològica, s'anà al Casal de la Fatarella on el senyor Claude Bouet, Investigador francès jubilat del I.R.D. (Institut de Recherche pour le Développement). Geògraf ruralista, dissertà

Vista general de la Casa Ecològica, on s'hostatjaren els participants a les Jornades

els resultats tot aclarint els conceptes que podien resultar dubtosos.

El dia 6 calgué traslladar-se a la partida de Puntils, on amb base al mas de Permarc (Pere-Marc), els

amb projecció de diapositives sobre la Xina del Loess i les seves terrasses de cultiu del ginjoler.

L'activitat del dia 8, ja no va ser tan intensa i es limità a alguna recerca prop del poble, entre elles

JORNADA D'ESTUDIA TORROJA DEL PRIORAT

Organitzat per Carrutxa, Programa IPEC. CPCPTC. Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de l'Ajuntament de Torroja, l'Associació de Veïns de Torroja i l'Oficina de Turisme del Priorat, es va celebrar el dissabte 30 de Novembre a Cal Ganxo, la Jornada d'Estudi a Torroja del Priorat, sobre arquitectura rural i vida quotidiana.

Entre els actes programats es podrà assistir a l'obertura d'una mostra fotogràfica sobre ermites, edificis, creences i territori. Senyals de presència humana al Montsant.

Entre les comunicacions que es presentaran, destacarem per estar relacionades més directament amb la pedra seca, les següents:

Còsima Vergari, "Un viatge del Salent (Itàlia) al Priorat: construccions de pedra seca i entorn".

Josep Mª Beltran, "Construccions de pedra seca al Masroig".
Jaume Sans i Aixalà, "Construccions de pedra seca al Priorat d'Escaladei".

Anna Figueras, "Els cups a les barraques i masos".

Per a més informació,
Carrutxa Plaça del Mercadal,
16, 1er 43201 Reus
Telèfon 977 340928

A/E: carrutxa@etnocat.org
Oficina de Turisme del Priorat
A/E: oitpriorat@altanet.org

pedra seca

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA

Any I - Núm. 9

gener 2003

Un nou número de la revista «Pedra Seca»

Tenim en preparació el número 5 de la revista PEDRA SECA, que aviat podreu tenir a les vostres mans.

A part l'habitual article editorial, podrem llegir l'entre- vista que el nostre col·laborador Jordi Català i Sanmartí ha fet a Xavier Rebés d'Areny-Plandolit, president de la Fundació "El Solà" de La Fatarella.

A continuació podrem llegir un interessant article de Josep Gallofré i Cornadó, que ens parla de Les barraques de pedra seca del Baix Camp, i ens explica de quina manera aixecaven paret els antics constructors de barraques d'aquesta comarca.

Segueix la primera part d'un extens treball original de Jaume Sans

i Aixalà, «Construccions de pedra en sec al Priorat històric», acom-

Trona a La Pobla de Montornès (Tarragonès)

panyat de dibuixos originals del mateix autor, que el fan, si hi cap, encara més interessant.

També s'hi podrà veure un primer

lliurament de Vicenç Carbonell, «La barraca del Bruno i les Mulasses de pedra seca», en el que ens hi explica les històries que sobre aquesta barraca s'expliquen per Vilanova i La Geltrú, així com també algunes consideracions sobre els possibles orígens del mot "mulasses".

Dintre de la nova secció de recerques i itineraris, Rafael López Monné ens proposa la visita a una interessant barraca d'Altafulla, «De la Nou de Gaià a la barraca de La Casera». Finalment, en una també nova secció titulada *RECULL*, es fa una ressenya

sobre les rogles o valones.

Per acabar, hom podrà consultar la nostra habitual bibliografia a la contraportada

Es desbrossen i senyalitzen els camins de la ruta de pedra seca.

El grup la **Xiruca Foradada del Pla de Santa Maria** s'ha encarregat de la neteja dels camins de la ruta de barraques de pedra seca que va inventariar el nostre bon amic August Bernat.

Els propietaris de les terres afectades han donat la seva conformitat per a senyalitzar aquest camí, que a més enllaça amb la coneguda Ruta del Cister. És important que grups culturals com aquest s'interessin per les construccions agrícoles, de gran valor per la seva singularitat arquitectònica.

La nostra revista fa parlar a les comarques de la nostra geografia

La nostra revista comença ha crear un petit fòrum de debat, amb motiu de l'article de denúncia aparegut al número 3 de juny de 2002, per

la destrucció del nostre patrimoni a Vila-rodona. Al diari, «El Punt» del dia 8 de desembre de 2002, dins de l'apartat Punt de Vista, el senyor Josep Santesmases i Ollé, es fa ressò de l'article i ens en dona la seva opinió, la respectem, tot i no estar-hi totalment d'cord.

ATENCIÓ

Si et fas soci de la nostra entitat abans del 31 de març, rebràs l'obsequi d'un poster de les construccions de pedra en sec de l'Alt Camp a tot color, de 58 x 31 cm. T'esperem.

PROJECTE DE RECERCA I ESTUDI D'ELEMENTS DE PEDRA EN SEC PER A L'ANY 2003

Aquest projecte preten la realització de recerques i estudis sobre barraques i altres elements de pedra en sec en diferents indrets de les nostres comarques, especialment en aquells en que no hi

hagi ningú que ho treballi. Aquests estudis, que tindran trets d'inventari, comprendran l'avaluació de la tipologia, el grau d'utilitat o d'abandó, i en conseqüència el seu estat de conservació. S'ha pensat en treballar en àmbits municipals i poder situar geogràfi-

cament cada un dels elements utilitzats, per a la qual cosa tenim prevista la compra d'un GPS (Global Position System) que permeti al nostre equip poder precisar sobre un mapa la situació exacta de qual-sevol barraqueta, cisterna, etc.

Com es pot comprendre, la realització d'aquest projecte comporta unes despeses importants, no solament les més elementals com són els desplaçaments i dietes, sinó també el GPS, i els de material fungible, o sigui fitxes, rodets de fotografia, material informàtic, etc., per aquest motiu hem sol·licitat al Departament de Cultura de la Generalitat, al Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, una subvenció que ens ajudi a paliar les despeses abans esmentades.

AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR

Dissabte dia 25 de gener del 2003

Visita a les barraques de Santes Creus (Alt Camp) recorregut 2'30 hores aprox. Excursió guiada per August Bernat i Constantí

Interessats: 609 63 44 20

CAMPANYA DE RECOLLIDA DE SIGNATURES PER A CONSERVAR LES CABANES DE PEDRA SECA

Aquest any 2003 finalitzarà la recollida de signatures per demanar a la Comissió Permanent Legislativa de Política Cultural, del Departament de Cultura, de la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya.

Ja hem sol·licitat una entrevista a la Comissió Permanent Legislativa per a veure la manera de vehicular millor aquesta sol·licitud de creació d'una llei de conservació d'aquest patrimoni de pedra seca que tenim arreu de la nostra terra catalana i que té contínues baixes.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE L'ENTITAT CORRESPONENT A L'EXERCICI 2002

Properament s'enviarà a tots els socis de l'entitat i els subscriptors de la revista «Pedra Seca» la convocatòria de l'Assemblea ordinària de l'entitat amb la següent ordre del dia:

- 1 - Lectura de l'acta anterior.
- 2 - Informe de presidència. Donar compte de les gestions realitzades l'any 2002
- 3 - Informe de Secretaria. altes i baixes de socis.
- 4 - Informe de Tresoreria.
- 5 - Projectes a curt i llarg termini.
- 6 - Renovació estatutària de la Junta Directiva si s'escau.
- 7 - Revista "Pedra Seca" evolució i projectes
- 8 - Torn obert.

Segurament serà el segon dissabte del mes de febrer a la tarda en un lloc per determinar.

Anota't aquesta data i no faltis, la teva opinió és molt important per a poder tirar endavant aquest projecte de la pedra seca.

T'esperem, no faltis.

Ja tens el número 4 de la revista «Pedra Seca»? afanya't s'està exhaurint.

Dipòsit Legal: B-14.549-2002

LA PÀGINA WEB DE LA REVISTA «PEDRA SECA»

Ja has visitat la nostra pàgina WEB hi trobaràs altres pàgines WEB, esdeveniments propers, totes les notícies del món de la pedra seca, llibres, etc.

No t'oblidis d'aquesta pàgina: perso.wanadoo.es/cabanespedraseca i si tens alguna notícia o esdeveniment fes-la arribar al nostre correu electrònic: cabanespedraseca@wanadoo.es

T'esperem, la teva col·laboració és molt més important del que tu et penses.

Moltes gràcies.

La revista "Pedra Seca", els seus subscriptors i simpatitzants es fan solidaris amb el poble gallec, davant del desastre ecològic que els ha arribat aquests dies. Desitgem a tots el pescadors i persones perjudicades per la negligència de l'home una ràpida solució i el restabliment de la vida normal a les costes gallegues.

pedra seca

Any II - Núm. 10

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA

febrer - març 2003

El CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, i a iniciativa de la seva Secció d'Història i Art, i del seu *Grup d'Estudis Rurals*, va iniciar el passat mes de febrer el III Cicle d'iniciació i coneixença del nostre patrimoni de pedra en sec.

Aquest III Cicle es va iniciar amb una conferència a la sala d'actes del Centre, a càrrec del senyor Xavier Rebés d'Areny-Plandolit, president de la Fundació El Solà, de La Fatarella, sobre les construccions de pedra en sec d'aquest municipi de la Terra Alta. Aquesta conferència va tenir la seva continuïtat el diumenge següent, dia 23 de febrer, amb una excursió efectuada al mateix indret, i amablement acompanyats també pel senyor Xavier Rebés.

La segona excursió s'efectuarà a Súria (Bages) el dimenge 16 de març, on es farà un recorregut per la ruta del Samuntà, visitant les sempre interessants barraques bagenques, acompanyats pel senyor Albert Fàbrega regidor de cultura de l'ajuntament de Súria. La tercera excursió del Cicle serà al Priorat (Torroja, La Vilella Alta i Escaladei) que de la mà de l'estudiós local senyor Jaume Sans, es visitaran algunes de les construccions de pedra en sec d'aquests municipis.

La quarta i darrera excursió es durà a terme a la zona coneguda com Les Planes de Santes Creus (Alt Camp), guiats per l'estudiós senyor August Bernat, organitzador també d'aquests cicles. Amb la visita de les monumentals barraques d'aquesta zona, es clourà aquest III Cicle

que el Centre Excursionista de Catalunya ve organitzant des de fa ja tres anys amb una creixent participació dels seus associats.

La guerra, mai

La guerra mai no és la solució. Sobre les bombes difícilment pot edificar-se ni cap convivència, ni cap democràcia, ni cap futur. Al l'anterior guerra del Golf, ja hi van morir desenes de milers de persones. En aquesta guerra, podria incrementar-se la xifra. Té això algun sentit? No és obscè que, des de fora d'Iraq, diguem que aquest és un preu necessari? Necessari per què, per a qui?

El poble de l'Iraq, un poble castigat

La gent que viu a l'Iraq ja ha patit prou: un règim repressiu, guerres amb països veïns, l'atac militar de 1991, un embargament cruel que ha provocat desnutrició i malalties, etc. No sembla, per tant, que puguem fer cap favor a aquest poble tot atacant-lo un cop més.

La guerra molt probablement in-

crementarà la violència i el terrorisme

Es diu que la guerra és necessària per a combatre el terrorisme, però és evident que un atac militar contra l'Iraq pot activar encara més les accions, i suports, dels diversos grups que utilitzen la violència així com fer encara més explosiva la situació a l'Orient Mitjà.

(Extret de la declaració de la Fundació per la Pau davant la possible guerra a l'Iraq)

I jornades de la pedra en sec a Vilafranca

Alt Maestrat

14, 15 i 16 de març de 2003

Per a informació:

Jesús Garcia

je.garcia@aznar.es

o bé a la pàgina web:

www.pedraensec.com

ATENCIÓ

Si et fas soci de la nostra entitat abans del 31 de març, rebràs l'obsequi d'un poster de les construccions de pedra en sec de l'Alt Camp a tot color, de 58 x 31 cm. T'esperem.

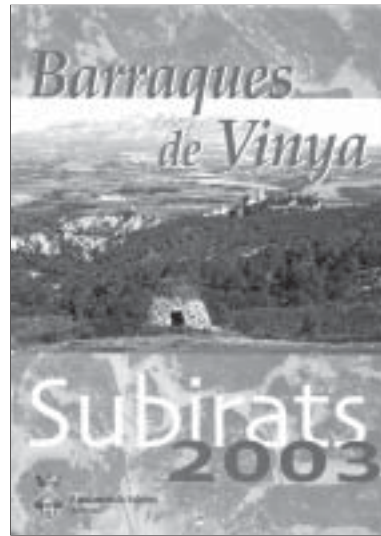
La revista DOVELLA, del Centre d'Estudis del Bages en el seu núm 78 corresponent a Hivern 2002, ha publicat un dossier monogràfic en el que es donen a conèixer les comunicacions presentades, les propostes i les resolucions de la *Trobada d'estudi per a la preservació del patrimoni en pedra seca dels Països Catalans*, que es va celebrar a Manresa els dies 15 i 16 del passat mes de juny.

És una magnífica publicació de DOVELLA, amb profusió de fotografies, per lo qual cal felicitar aquesta veterana revista manresana.

L'Ajuntament de Subirats (Alt Penedès), aquest any, ha sorprès pròpis i estranys amb la publicació d'un vistós calendari amb diferents fotografies de barraques de pedra en sec del seu terme municipal.

Les fotografies, originals de la senyora Araceli Soler, regidora de Cultura d'aquest ajuntament, ens mostren, a tot color, les diferents tipologies que es poden trobar en aquest terme i fins i tot alguna d'una mica més enllà, donant-ne el nom de la barraca, del propietari

o del mas al qual pertanyen. Cal destacar-ne també la *Salutació*, que hi fa el senyor Miquel Vendrell, alcalde de Subirats, i el text

introductiu sobre les barraques de vinya, que suposem és també de la senyora Araceli Soler. A tots plegats la nostra felicitació per tan agradable i inesperada iniciativa.

Ens cal, des d'aquest full informatiu de Pedra Seca, anunciar la finalització de la campanya de recollida de signatures.

Hem de recordar que des del primer moment la nostra revista es va fer ressò d'aquesta campanya iniciada pel Cercle d'Investigació i Documentació Medieval de Catalunya (CIDOMCAT), per demanar a la Generalitat de Catalunya una llei específica que protegeixi el nostre patrimoni de pedra en sec.

PEDRA SECA i el Patronat de Sant Galderic van prendre el relleu a aquesta entitat medievalista en la continuïtat de la campanya, fins que havent recollit un total de quasi 10.000 signatures, es va demanar a la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, una reunió

amb el seu responsable el senyor Marc Mayer i Olivé.

Celebrada la reunió amb la màxima cordialitat, i després d'haver-li exposat al senyor Marc Mayer el motiu pels quals li havíem demanat una entrevista, aquest ens demanà que li lliuréssim el relligat amb les signatures recollides, cosa que vam fer efectiva el dia 14-2-03, restem ara a l'espera que el senyor Director General ens convoqui per a una segona reunió

**Ja tens
el número 5
de la revista
«Pedra Seca» ?
afanya't
ja ha sortit !!**

La revista "Pedra Seca", els seus subscriptors i simpatitzants es fan solidaris amb el poble galleg, davant del desastre ecològic que els ha arribat aquests dies. Desitgem a tots el pescadors i persones perjudicades per la negligència de l'home una ràpida solució i el restabliment de la vida normal a les costes gallegues.